

Vlaams
Parlement

vergadering **C228**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 6 mei 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over steunmaatregelen voor de varkenshouderij – 1984 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van de Russische boycot voor de appeltelers – 1974 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aspergeoorlog en de weerslag ervan op het ketenoverleg – 2018 (2014-2015)	9

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over steunmaatregelen voor de varkenshouderij – 1984 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, recent heeft de Europese Commissie geld uitgetrokken om de moeilijke marktsituatie aan te pakken waarmee de varkenssector te maken krijgt. Op 9 maart 2015 is de regeling in werking getreden die het mogelijk maakt de particuliere opslag van varkensvlees te ondersteunen.

Volgens Europees commissaris voor Landbouw Hogan is de steun voor de particuliere opslag het effectiefste instrument om de moeilijke marktsituatie aan te pakken. De maatregel haalt een bepaald volume aan varkensvlees van de markt, stabiliseert de financiële situatie van de varkenshouders en helpt de markt zich te herstellen.

Spanje en Duitsland vertegenwoordigen samen het leeuwendeel van de varkenshouderij in de EU. Ondanks het feit dat beide landen tegen de maatregel hebben gestemd, maken ze nu gretig gebruik van de steunmaatregel. Uit de eerste cijfers is gebleken dat ze samen verantwoordelijk zijn voor een derde van de steunaanvragen.

De steunmaatregel is ondertussen bijna twee maanden in werking. Dit lijkt me dan ook een geschikt ogenblik om het effect van de steunmaatregel te evalueren. Ik heb deze vraag op 28 april 2015 opgesteld. Ik wist toen niet welke recente Europese beslissingen nog zouden volgen tussen het ogenblik van de indiening en de mondelinge vraagstelling. Ik houd me echter aan de vraag om uitleg zoals ze is ingediend.

Minister, de varkenshouders kunnen nu al bijna twee maanden een beroep op de steunmaatregel doen. Wat is de impact van deze steunmaatregel op de marktsituatie geweest?

De varkenshouders hebben de keuze. Ze kunnen voor een periode van 90 dagen, 120 dagen of 150 dagen een verbintenis aangaan. Hebt u er enig zicht op welke verbintenis het meest is aangegaan? Hoeveel Vlaamse varkenshouders hebben tot nu toe gebruikgemaakt van de Europese maatregel?

Wat is de evolutie van de varkensprijzen in Vlaanderen en in Europa geweest sinds de inwerkingtreding van de steunmaatregel? In uw antwoord op mijn actuele vraag van 25 februari 2015 hebt u gesteld dat deze maatregel een eerste belangrijke stap vormt, maar dat er ook nog ruimte is voor verbetering. U zou hierover eventueel overleg met de andere lidstaten voeren. Heeft dat overleg tot iets geleid?

Minister, mijn laatste vraag is niet zonder belang. Welke beleidsmaatregelen wilt u verder nog nemen om de varkenshouderij in Vlaanderen te ondersteunen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, als ik me niet vergis, heb ik gisteren gelezen dat de Europees commissaris de maatregel zou stopzetten. Is dat zo?

Het is mogelijk dat u mijn tweede vraag niet meteen kunt beantwoorden. Misschien zult u dat schriftelijk moeten doen. In de context van de vraag om

uitleg van de heer De Meyer ben ik nieuwsgierig welk type van bedrijven dit kan financieren. Gaat het om grote, industriële bedrijven of om kleine, familiale varkensbedrijven? Welke bedrijven die van de maatregel gebruik hebben gemaakt, beschikken over de capaciteit om vlees op te slaan?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Minister, ik heb begrepen dat de Europese Commissie de steun voor de tijdelijke opslag zal stopzetten. Kunt u dat even toelichten? We zijn nooit echte voorstanders van die maatregel geweest. Die producten moeten immers nog steeds op de markt terechtkomen. Tijdens het vorig debat hierover hebt u gesuggereerd dat er met betrekking tot de facturen van Rendac misschien nog andere opties zijn. Ik wil gewoon even polsen of in dat verband iets uit de bus is gekomen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, het klopt dat de Europese Commissie recent heeft beslist de eerder uitgevaardigde maatregel voor de particuliere opslag van varkensvlees stop te zetten. Die beslissing dateert van 29 april 2015.

De grootste hoeveelheid varkensvlees waarop de steunmaatregel van toepassing was, is wel al in het begin aangemeld. Vooral gedurende de eerste weken is van de maatregel gebruik gemaakt. De laatste weken is dat bijzonder beperkt gebleven.

De Europese Commissie is van mening dat de marktsituatie ondertussen voldoende is gestabiliseerd en dat de steunmaatregel niet meer nodig is. We hebben steeds gesteld dat dit geen mirakeloplossing zou zijn. Dat is ook gebleken. Er is weinig of geen positieve impact op de marktsituatie geweest. De steunmaatregel is op 9 maart 2015 van kracht geworden en heeft zeven weken gelopen. Tijdens die periode is de prijs van het varkensvlees niet substantieel gestegen. De voorbije week is zelfs opnieuw sprake geweest van een prijsdaling. Het valt natuurlijk moeilijk in te schatten hoe de markt zou hebben gereageerd indien er geen steunmaatregelen waren geweest. Er is echter zeker geen echt positief markteffect geweest.

Mijnheer Caron, er is geen enkele individuele varkenshouder die van die steun kan genieten. De steun wordt wel toegekend aan de slachthuizen, uitsnijderijen of groothandelaars. In Vlaanderen hebben 6 bedrijven gebruikgemaakt van deze steunmaatregel en zijn er 70 contracten afgesloten. Vlaanderen heeft in het totaal 1836 ton varkensvlees onder contract voor steun. Dat is in totaal 3 procent van wat op Europees niveau is aangemeld. De steun kon, zoals u zelf al aangaf, aangevraagd worden voor drie verschillende stockagetermijnen: 90, 120 of 150 dagen. 70 procent van de contracten is afgesloten voor 90 dagen. Het is aan de operatoren om op basis van de opportuniteiten van de markt te beslissen wat voor hen de meest voordelige stockage-periode is.

De Belgische varkensprijs is vrij stabiel gebleven. Momenteel ligt de Belgische varkensprijs bijna 10 procent onder het meerjarige gemiddelde.

Ik heb bij de start van de maatregel al gezegd dat dit voor ons niet de ideale oplossing is, maar het is iets wat de Europese Commissie beslist heeft. Wij hebben ook andere maatregelen genomen, onder andere een premie voor het slachten op lager gewicht en dergelijke, maar daar was binnen Europa weinig draagvlak voor, en ook de Europese Commissie had er weinig oren naar. Een aantal andere lidstaten, die belangrijke varkenssectoren vertegenwoordigen, waren immers geen vragende partij om dat te doen.

Er is momenteel op Europees niveau een heel sterk aanbod van varkensvlees, en dat drukt natuurlijk op de prijs. De verwachting is dat die situatie nog de rest van

2015 zal aanhouden. Er zijn wel twee belangrijke inspanningen die de sector nog kan leveren en waarbij wij hem ook kunnen ondersteunen. In de eerste plaats is er de export die verder ondersteund moet worden. Eind 2014 heeft het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) bij de Europese Commissie een promotieprogramma ingediend voor cofinanciering. Dat is begin 2015 goedgekeurd door de Europese Commissie. De komende drie jaar is er dus extra promotiebudget bij VLAM voor varkensvlees. Dat zal vooral gebeuren in Aziatische landen en Australië. We hebben daarvoor 850.000 euro ontvangen van Europa.

Ik heb recent ook een besluit ondertekend dat de criteria vastlegt voor het oprichten van producentenorganisaties in de varkenshouderij. Varkenshouders kunnen zich verenigen in een producentenorganisatie. Dat geeft hun de mogelijkheid om gezamenlijk te onderhandelen met de andere schakels in de keten. Daarnaast kan een producentenorganisatie ook beslissen om een aantal andere aanbodbeheersende maatregelen te nemen. Maar natuurlijk zal dat niet de mirakeloplossing zijn die een-twee-drie alles zal kunnen oplossen.

Mevrouw Joosen, het klopt dat er een vraag was om de Rendac-factuur verder te financieren. Het is een serieus budget dat daarvoor gezocht moet worden. Dat heeft op tafel gelegen bij de begrotingscontrole, maar daar was weinig steun voor. We zullen dat dus in de eigen budgetten moeten zoeken, maar dat zal niet evident zijn, want die eigen budgetten staan ook onder druk. Het zal dus ten koste gaan van andere maatregelen. Dat is een afweging die we moeten maken en die we verder moeten bespreken met de sector.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. We hadden inderdaad kunnen lezen dat de maatregelen ondertussen stopgezet waren.

U stelt heel terecht dat we wisten dat dit geen mirakeloplossing was. De vraag is natuurlijk wat het effect zou zijn geweest indien deze maatregel niet genomen was. We hebben toch minstens een tijdelijke prijsstijging gehad. Laat ons hopen dat het dipje dat we vandaag meemaken, niet blijvend is en dat er opnieuw snel een kentering komt.

Een belangrijk element dat u aanhaalt, is de extra promotie voor de export. Als we willen dat de varkenshouderij op termijn rendabel is, dan zal de export daar inderdaad een bijzonder grote rol bij spelen.

Ik ben ook tevreden dat u zegt dat we de producentenorganisaties een duw in de rug hebben gegeven. Het is belangrijk dat onze familiale bedrijven meer macht hebben op de markt, als je ziet wat de retailers allemaal kunnen ten opzichte van onze varkenshouders.

Ik ben ook tevreden dat collega Joosen herinnerd heeft aan de vraag over Rendac. Wij hebben die vraag enkele maanden geleden zelf ook nog gesteld. Het is goed dat dit opnieuw onder de aandacht wordt gebracht. We blijven erop aandringen dat daar middelen voor vrijgemaakt worden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Het zijn inderdaad de slachthuizen die van de steunmaatregel kunnen genieten. U sprak over zeventig contracten, minister. Zijn dat dan individuele varkensbedrijven waarmee de slachthuizen een contract hebben en behoort dat tot het bedrijfsgeheim? Of kan daar nader onderzoek op gebeuren? Welk mechanisme speelt hier? Hoe werkt dat systeem?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De landbouwers, de producenten zelf, hebben daar niets aan. Het zijn de slachthuizen die een deel achterhouden dat ze niet op de markt brengen. En zij krijgen een vergoeding voor de kosten die ze hebben voor de opslag. Zo zit het in elkaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van de Russische boycot voor de appelteilers – 1974 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, na de perentelers vorig jaar slaan nu ook de appelteilers alarm omdat ze sterk getroffen worden door de Russische boycot. Zij geraken hun grote voorraden appels niet kwijt. Voor de perentelers is er na een eerste schok een oplossing gevonden. Zij kunnen wel hun producten afzetten tegen een betere prijs, maar bij de appelteilers liggen de kaarten fundamenteel anders. Er is een groot overaanbod aan appels met een voorraad die 80 procent groter is dan vorig jaar. De prijsvorming is dramatisch laag, met een daling van 30 procent tegenover vorig jaar. En onze appelteilers worden weggeconcurrerd door appels uit andere landen.

Heel wat andere Europese landen zoals Polen verkochten appels in heel grote hoeveelheden aan Rusland. Nu kunnen ze dat niet meer en verkopen ze die op markten waar wij normaal actief zijn. De fruittelers doen via een oproep in de media een beroep op de Belgen om appels uit eigen streek te eten. Daarnaast blijft echter de uitdaging voor het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) om nieuwe afzetmarkten te prospecteren en op die manier voor een structurele oplossing te zorgen. Vorig jaar voorzag ook Europa in steunmaatregelen voor de getroffen fruittelers en dit jaar gebeurde dat nog voor de varkensboeren.

Minister, wat is de evolutie van de export van appels naar het buitenland sinds de invoering van de Russische boycot in kwantiteit en qua afzetgebieden? Zal VLAM gehoor geven aan de oproep van de appelteilers om de consumptie van appels in eigen land te verhogen of te stimuleren? Komt er hiervoor een specifieke campagne in Vlaanderen en eventueel in Wallonië? Werd op het niveau van VLAM al overleg gepleegd over het nemen van extra initiatieven om nieuwe buitenlandse afzetmarkten te prospecteren? Op welke landen en/of regio's wordt gefocust? Bent u van plan om de toestand nogmaals aan te kaarten op Europees niveau en te vragen naar de mogelijkheden voor extra steun ten gunste van de getroffen appelteilers?

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Mevrouw Cathy Coudyser (N-VA): Ik sluit me aan in naam van de heer Engelbosch, die in een andere commissie aanwezig moest zijn. De appelcrisis zou niet zijn voorspeld, in tegenstelling tot de perencrisis, omdat wij slechts 10 procent exporteren naar Rusland. Maar de grote uitvoerders naar Rusland, zoals Polen, begeven zich nu op onze afzetmarkten aan dumpingprijzen. Ook de kwaliteit van de appels kan in vraag worden gesteld, terwijl Vlaanderen toch gekend staat voor de goede kwaliteit. Minister, gaat u extra inspanningen vragen van VLAM om onze appelsector te ondersteunen, bovenop de reguliere promocampagnes?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik ben waarschijnlijk de enige fruitkweker van het parlement. Het is de eerste keer dat ik foto's heb genomen van sneeuw met rode appels, zonder bladeren. We hebben een groot deel aan de bomen laten hangen. Minister, ik wijs op de capaciteitsmogelijkheden om de oogsten te stockeren, in het bijzonder wanneer de afname in het gedrang komt. Zijn daar lessen uit te trekken? Is er flexibiliteit? Heeft men dat geprospecteerd? Is er een buffermogelijkheid?

De heer Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik heb in het verleden in deze commissie nog gezegd dat een van de problemen met de export van onze appels, peren en het varkensvlees is dat we te afhankelijk zijn van een beperkt aantal landen. Dan kan een crisis zoals deze verregaande gevolgen hebben. VLAM en Flanders Investment & Trade (F.I.T.) zijn zich ook aan het heroriënteren. Het is uitermate belangrijk dat de afzet voldoende breed wordt georiënteerd. We mogen niet te afhankelijk zijn van een zeer beperkt aantal landen.

Voor de sectoren is het bijzonder belangrijk om een voldoende ruim aanbod te hebben. Dan denk ik in de eerste plaats aan de sector van de peren, waar het aantal variëteiten uitermate beperkt is. Als alles goed draait op de binnenlandse en de buitenlandse markten, is er geen probleem. Maar zodra er een probleem is, merk je hoe kwetsbaar je bent. Dat zijn twee elementen voor de toekomst en het beleid.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, na de invoering van het invoerverbod in Rusland zijn maatregelen voor de fruitsector genomen. We hebben daar heel hard voor geijverd. Die maatregelen omvatten ook het niet oogsten van appels. Er is een mogelijkheid om hiervoor steun aan te vragen.

De vraag is nu hoe vaak hiervan gebruik is gemaakt. Eigenlijk is dat in drie fases verlopen. Tijdens de eerste periode, tot 10 september 2014, is 606 hectare aan appels niet geoogst. Tijdens de tweede periode, tot eind 2014, is 19.716 ton appels met Europese steun uit de markt genomen. Tijdens de derde periode, van januari 2015 tot nu, is nog eens 2040 ton appels meer uit de markt genomen. Als we naar het totaal na de drie fases kijken, blijkt het ongeveer om 21.200 ton te gaan. Dat is het Belgisch contingent voor de interventies.

Wat die Europese interventies betreft, is er nog een zeer grote marge. Eigenlijk is maar 10 procent opgebruikt. We zouden hier dan ook nog verder gebruik van kunnen maken. We blijven dit op de voet volgen. De vraag om bijkomende steun is momenteel niet aan de orde. We hebben het contingent nog niet opgebruikt. Daar kan nog gebruik van worden gemaakt. Het heeft dan ook weinig zin nu om andere vormen van steun te vragen. De Europese Commissie zou hiertoe overigens niet bereid zijn.

De producentenorganisaties moeten natuurlijk zelf beslissen of ze hierop ingaan. Ze moeten zelf beslissen of ze iets uit de markt willen halen. De Europese instrumenten en middelen zijn beschikbaar. De sector kan tot 30 juni 2015 tot een activering overgaan. Er zijn nog twee maanden om hiervan gebruik te maken.

Tijdens de laatste weken van de vorige steunperiode, die van september tot december 2014 heeft gelopen, hebben we plots een aanzienlijke stijging gezien. We verwachten dat er tegen het einde van deze periode ook weer een stijging zal zijn. Hier zal opnieuw meer een beroep op worden gedaan.

We moeten blijven benadrukken dat onze appels van bijzonder goede kwaliteit zijn. Dit geldt ook na bewaring. We beschikken over zeer goede, innovatieve

technieken. We merken dat dit niet overal het geval is. Onze appels die nu worden bewaard, zullen van topkwaliteit zijn zodra ze op de markt komen. In een aantal andere landen neemt de kwaliteit fors af naarmate de oogst later op de markt komen. Hierdoor is er nu een inhaalbeweging op de markt aan de gang.

We moeten uiteraard ook promotie voeren. Dat punt is hier al dikwijls aan bod gekomen. Het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) zorgt hiervoor. Op 23 maart 2015 is beslist het beschikbare promotiebudget voor binnenlandse campagnes ter promotie van de jonagoldappel in te zetten. Die campagne, die momenteel volop wordt ontwikkeld, zal bij de start van het nieuwe seizoen aanvangen.

Eind april 2015 zijn de problemen nogmaals naar boven gekomen. Om op de berichten in de media in te spelen, heeft het VLAM toen een advertentie-campagne op de sociale media gelanceerd.

De Belgische appelexport is in 2014 lager dan het jaar voordien uitgevallen. Dat is een trend die zich al een paar jaar manifesteert. Er is een gestage daling aan de gang. We verliezen elk jaar volumes op de belangrijkste afzetmarkten. Dit is niet louter aan de boycot te wijten. We moeten hier correct en eerlijk over communiceren. Heel wat kleinere afzetmarkten nemen meer Belgische appels op. Het gaat dan wel om kleinere volumes. De exportmarkt is in verandering.

Het VLAM beschikt over een werkgroep inzake export die driemaandelijks vergadert. Samen met de sector wordt nagegaan op welke markten we ons het best richten en welke strategie we het best hanteren.

Dat is nu ook gebeurd. In februari 2015 ging het om Berlijn en Noord-Italië. In maart 2015 ging het om Tokyo, Servië en Kroatië. In april 2015 ging het om Canada. In september 2015 wordt het China en Moskou. In oktober 2015 wordt het dan Dubai, Madrid en de Verenigde Staten. Het gaat steeds om specifieke beurzen, food days en dergelijke die ginds worden georganiseerd: het VLAM is steeds aanwezig.

Daarntoe zijn ook een paar vragen over het project Food Pilot gesteld. Dit project, een samenwerking tussen het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en Flanders' FOOD, heeft betrekking op nieuwe toepassingen. Het test- en applicatiecentrum gaat na op welke nieuwe manieren appels kunnen worden verwerkt en hoe de afzetmarkt kan worden vergroot. Dit project is er gekomen op vraag van de kmo's en van de grote bedrijven die echt op productdiversificatie willen inzetten.

Ze bieden ondersteuning met piloottesten en analyses, en dat heeft ook wel al resultaat opgeleverd. Ik althans heb dat recent ook zelf kunnen vaststellen. Ik verwijs naar de spiraalfilterpers, die op een andere manier appels gaat filteren, zodat er hoogkwalitatief sap is, dat ook een heel andere kleur en een andere smaak heeft. Dat toestel wordt volop getest en wordt ook ter beschikking gesteld van kmo's en bedrijven, om dat op die manier te promoten en dat appelsap nog aantrekkelijker te maken. Zo kan men natuurlijk ook bijkomende inkomenszekerheid verwerven. Dit is een groot succes: recent werd deze technologie in gebruik genomen door een aantal producenten in Vlaams-Brabant en Limburg. U ziet dus dat er ook resultaten zijn. Er kan dus worden gezegd dat, simultaan met de perenverwerking, ook de appelverwerking wordt aangepakt binnen de Food Pilot, met een toch wel goed resultaat. Als er nog vragen zijn, dan staat die Food Pilot uiteraard altijd ter beschikking om daar verder op in te gaan.

Voorzitter, dat is de stand van zaken. Het klopt dat een aantal oplossingen die gelden voor de peren, net zo goed voor de appels gelden, en voor het varkensvlees. Men moet inzetten op diversificatie, op andere afzetmarkten. Dat is toch wel cruciaal om minder kwetsbaar te zijn.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad goed dat het VLAM op dit ogenblik zeker opnieuw met die campagnes begint. Ik denk dat dit zeker wel heeft geholpen voor de perentelers. U hebt bevestigd dat de appeltelers wat dat betreft een gelijkaardige behandeling krijgen. We zien immers dat op dit ogenblik de prijszetting van die appels bijzonder laag is. Voor de peren is die enigszins opnieuw op niveau gekomen, maar voor de appels is die zeer laag. U zegt wel dat de bewaartijd van appels hier in België vrij goed is, maar we weten ook dat men over enkele maanden, eind augustus, alweer de volgende appeloogst zal binnenhalen. Die voorraad groeit dus steeds maar, uiteraard. Men moet dus iets kunnen doen aan die prijs, die op dit ogenblik bijzonder laag is. Dan zijn er opnieuw die bijkomende afzetmarkten. U geeft aan dat er inderdaad opnieuw een aantal beurzen worden georganiseerd om dat te promoten. Er is ook de advertentiecampagne en de promotie door het VLAM. Ik denk dat dit dat zeker ten goede zal komen.

Wat het nog niet gebruikte contingent betreft, denk ik dat ook nog wel eens duidelijk mag worden meegegeven dat we ter zake opnieuw ook hopelijk die stijgende lijn hebben, dat men dat optimaal kan benutten, aangezien het toch reeds is beslist.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Minister, ik weet dat de bewaar-technieken in België uitstekend zijn. We hebben een atmosferische bewaring met een afkoeling, maar is er reservecapaciteit ter zake?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Croo, er is eigenlijk geen tekort aan opslagcapaciteit. Het klopt dat de bewaar-koelcellen nu vol zitten. Men is natuurlijk enigszins aan het afwachten. Als de markt gunstiger wordt voor die appels, dan zal men die nog op de markt brengen. Als dat niet zo is, dan zal men die nog in interventie brengen: men brengt ze dan niet op de markt, en dan krijgen ze nog een subsidie van de Europese Commissie. Het is natuurlijk ook enigszins een strategie die men hanteert, om dat nu nog wat in te houden en te bekijken hoe de markt evolueert. Zullen de prijzen nog wat verbeteren? Is er meer vraag? Dan brengt men die op de markt. Zo niet, dan neemt men ze uit de handel. We hebben echter geen indicaties dat er te weinig opslagcapaciteit zou zijn in Vlaanderen.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik begrijp dat natuurlijk. De koelkasten zitten vol op dit ogenblik. De oogst van verleden jaar was zeer volumerijk, en op een moment heeft men capaciteitsproblemen gehad om die oogst te herbergen, zij het dan met het speculatieve aspect van de mogelijkheid van een prijsverhoging of een interventie. Het zou misschien de moeite zijn om eens te laten nakijken of er op een bepaald ogenblik te weinig capaciteit was voor het herbergen van de oogst.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aspergeoorlog en de weerslag ervan op het ketenoverleg – 2018 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, geachte leden, we kennen het verhaal, denk ik. Ieder van ons heeft de aspergeoorlog tussen Lidl en Colruyt kunnen volgen. Lidl heeft, in een marktstrategie, denk ik, om zich te ontwikkelen als specialist in groenten en fruit, de prijs heel laag geduwd. In zijn traditie van het bieden van de laagste prijs heeft Colruyt dan ook zijn prijs verlaagd.

De vraag is wie daar beter van wordt. We hebben vernomen in de pers dat de asperges van de Lidl uit Nederland kwamen. Dat drukt heel sterk op de telers bij ons. Hoe moeten zij daartegenover staan? Is dit een nieuwe tendens? Is het een uiting van het probleem van de keten waarbij de grootdistributie de prijzen bepaalt en niet de markt van vraag en aanbod? Daardoor moeten kwekers onder de kostprijs leveren, wat overigens in dit land wettelijk mogelijk is.

Is het een trend? Dat is de kern van de problematiek. Voor groenten en fruiten wordt steeds minder gebruik gemaakt van de veilingen waar de marktprijs toch door vraag en aanbod wordt bepaald. Men werkt nu meer met globale contracten waarbij men een volume of hectare aankoopt. Ik kom uit een familie die dat decennialang heeft gedaan, met fantastische en ook droevige resultaten, afhankelijk van de opbrengst van de appels of peren. Dat was een mooie illustratie. Als de marktprijs goed is en het aanbod klein, dan maakt men een fantastische winter. Het kan ook helemaal anders, het kan ook een dramatische winter zijn.

Ik ga niet op de zaken vooruitlopen. Ik ga niet verder in op de gevolgen voor het inkomen van de tuin- en landbouwers.

De supermarkten hebben de macht. 75 procent van onze groenten wordt via de supermarkten omgezet. Hun impact op de sector en de prijszetting wordt steeds groter. Het ketenoverleg probeert daar wat meer balans in te brengen. Werkt dat of niet? Dat is een cruciaal punt.

Een andere kwestie is: hoe kan men inspelen op de behoeften van de Vlaming? De Vlaming wil het liefst verse producten en producten van bij ons met een kwaliteitslabel. Kan het VLAM de oorsprong van de producten bewaken? Geef toe, de asperges van bij ons, dat is topkwaliteit. Daar zijn we heel goed in. Appelen ook, conferenceperen ook. Er zijn producten die typisch van bij ons zijn en waarmee we hoogwaardige kwaliteit kunnen leveren. Dat is een voorbeeld van zaken waar we volop kunnen op inzetten.

Minister, hoe reageert u op de recente aspergeoorlog tussen de Lidl en Colruyt? Deelt u mijn vermoeden dat het een tendens is naar een meer algemene prijzenslag in groenten en fruit? En bij uitbreiding in alle landbouwproducten? Acht u een snel anticiperend beleid hier nuttig ter bescherming van onze boeren? Kan de gedragscode voor faire relaties tussen aanbieders en kopers in de agrovoedingsketen beter worden ingezet? Kan er extra worden ingezet op onze kwaliteitslabels?

De vraag over de toezichthouder zal ik niet herhalen, dat is hier al genoeg aan bod geweest.

Het zijn de acties geweest van het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) die de aandacht op de prijszetting hebben getrokken enkele maanden geleden. Die vonden nota bene plaats aan de deuren van de Lidl.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Voorzitter, minister, dames en heren, het debat over de prijszetting duurt allang. Ditmaal gaat het over de asperges, maar het zal niet het laatste onderwerp zijn.

Het ketenoverleg kent dus duidelijk zijn grenzen. We moeten op zoek naar een versterking van het overleg. Vorige keer hebben we als fractie nog eens aangehaald dat een afwachtende houding ter zake voor ons geen optie is.

Naar aanleiding van dat debat over de toezichthouder gaf u recent aan, minister, dat federaal minister van Economische Zaken Peeters aan een studie werkt die voor de zomer nog klaar zou zijn. Kunt u toelichten wat dat inhoudelijk precies behelst? Als er voor de zomer resultaten uit de bus komen, zouden wij daar als leden van de commissie Landbouw graag inzage in krijgen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

De heer Bart Dochy (CD&V): Ik wil me zeker aansluiten bij de bloemlezing van onze kwaliteitsproducten door de heer Caron. Onze groenten en fruit zijn inderdaad wereldberoemd, maar ook onze varkens- en pluimveeproducten, evenals onze boter en kaas en alles. Al wat onze landbouwsector produceert is topkwaliteit. Ik ben blij dat u ook die promotie wilt voeren, mijnheer Caron.

Inderdaad, de prijszetting is iets anders. We zitten in een Europese context. Ik sluit me vooral aan bij mevrouw Joosen. Dit is inderdaad al aan bod gekomen in de commissie. Er is verwezen naar een studie van minister Peeters. Ik meen me te herinneren dat de minister heeft gewezen op de Europese context en dat het zou kunnen worden aangekaart op een Europese Landbouwrapraad.

Als ik goed ben ingelicht, is de volgende vergadering van de raad op 11 mei. Is er dienaangaande iets geagendeerd? Wat is de timing op dat vlak?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik denk dat we dezelfde bezorgdheid delen: dat zo'n prijzenoorlog geen goede zaak is. We zitten met een marktgegeven waar we niet zomaar kunnen op ingrijpen. We moeten er natuurlijk proberen voor te zorgen dat de producenten, vooral de kleine telers, en de consument niet de dupe zijn. Die laatste moet kunnen rekenen op gezonde en kwalitatieve producten.

We moeten natuurlijk ook opletten dat we binnen onze context werken en dat we niet ingrijpen in de markt, waarna Europa ons op de vingers zou komen tikken. Wat we vooral moeten doen, is de onderhandelingspositie en de marktmacht van de telers versterken, zodat zij samen een vuist kunnen vormen tegen de macht van de grote retailers, de supermarkten en dergelijke meer, die daar misbruik van zouden kunnen maken, want er zijn ook wel uitzonderingen.

Zoiets komt niet een-twee-drie tot stand. Het is een proces dat we moeten doorlopen. Vanuit mijn beleid zet ik sterk in op het aanmoedigen en oprichten van producenten- en brancheorganisaties. Zij kunnen door ons worden erkend en financieel ondersteund. Maar dat moet natuurlijk van onderuit groeien. Wij kunnen dat niet verplichten. Het is een aanvulling op het bestaande ketenoverleg. Een brancheorganisatie kan daar een toegevoegde waarde zijn. Een branche-organisatie kan bestaan uit vertegenwoordigers van de productie en van de verwerking of verhandeling, met inbegrip van de distributie. Het juridische kader daarvoor bestaat, maar het initiatief moet dus uit de sector komen. Eerlijke mededingingsvoorwaarden en de verstoring van de markt zijn elementen die daar aan bod kunnen komen.

Ik heb onlangs overleg gehad met het ketenoverleg. We hebben dat daar ook besproken, alsook andere systemen om eventueel diverse ketenschakels samen te brengen. Dat kan allemaal bijdragen tot betere afstemming. Binnen het ketenoverleg werkt men ook aan een code. Men is daar nu volop mee bezig. Het is een initiatief dat vanuit het ketenoverleg groeit en verder wordt aangemoedigd.

Inzetten op de promotie van onze kwaliteitsvolle producten is natuurlijk ook essentieel. Asperges zijn een op-en-top kwalitatief Vlaams product. We doen daar ook veel inspanningen voor, en ook VLAM doet op dat vlak heel wat. Het kwaliteitslabel Flandria wordt heel sterk gepromoot in alle media. 'Lekker van bij ons' blijft de centrale VLAM-communicatie. We zien ook dat het kookplatform 1,3 miljoen bezoekers heeft op jaarbasis. Dat is toch niet min.

Mevrouw Joosen, de studie heeft betrekking op de varkenssector en gaat dus niet over alle sectoren. We hebben die studie nog niet binnen, maar als we die hebben, kan die uiteraard aan het parlement bezorgd worden en zullen we bekijken hoe we daar verder mee omgaan.

Ik wil tot slot nog de suggestie doen, voorzitter, om ook vanuit het parlement eens in gesprek te gaan met het ketenoverleg, en samen met hen eens te bekijken welke initiatieven er allemaal al genomen zijn. Ik vond dat in ieder geval een zeer boeiend gesprek. Het is een suggestie, voorzitter, het parlement zal daar wel in alle wijsheid over beslissen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Bedankt, minister. Ik ben het eens met uw antwoord. Dat zijn vandaag de – weliswaar relatief beperkte – instrumenten waarop we kunnen inzetten.

Ik vind het een zeer interessante suggestie om met deze commissie ook eens in gesprek te gaan met het ketenoverleg.

De voorzitter: We zullen dat bespreken bij de regeling van de werkzaamheden.

De heer Bart Caron (Groen): Ik wil daar twee dingen over zeggen: enerzijds kan het inzicht bij onszelf groeien, maar anderzijds is, zoals de minister al zei, het aanmoedigen van brancheoverleg en brancheorganisaties om belangen te verdedigen, een belangrijk instrument in de hele problematiek van prijszetting en prijsenslag. Ik ondersteun dat voluit, maar ik wil de betrokken partijen en de actoren in het veld graag eens horen.

Ik sluit me ook aan bij de vraag van mevrouw Joosen met betrekking tot die studie. Ook dat kunnen we bespreken bij de regeling van de werkzaamheden, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Minister, bedankt voor uw toelichtingen. Ik ben uiteraard blij dat we die studie ter beschikking kunnen krijgen. Ook al gaat het enkel over het segment van de varkenssector, het kan toch interessant zijn om te bekijken.

Verder vind ik het een heel goede suggestie om in gesprek te gaan met het ketenoverleg. Ik sluit me aan bij de vraag om dat gesprek te organiseren, want ondanks onze kwalitatieve producten blijf ik nog een beetje op mijn honger zitten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.